

مثنوی کاملی مثنوی

کتابخانه مولانا ابوالکلام آزاد

کلید مثنوی

مثنوی کاملی مولانا ابوالکلام آزاد

مؤلف: مولانا ابوالکلام آزاد

اداره تالیفات اشرفیہ

پتہ: گوالہ گٹ، کراچی

061 540513 519240

عارف باللہ حضرت مولانا جلال الدین رومی رحمہ اللہ کی نادر و نادر
اور معرکہ آراء کتاب مثنوی معنوی کی جامع اور لاجواب اردو شرح

کلید مثنوی

مع افادات وارشادات

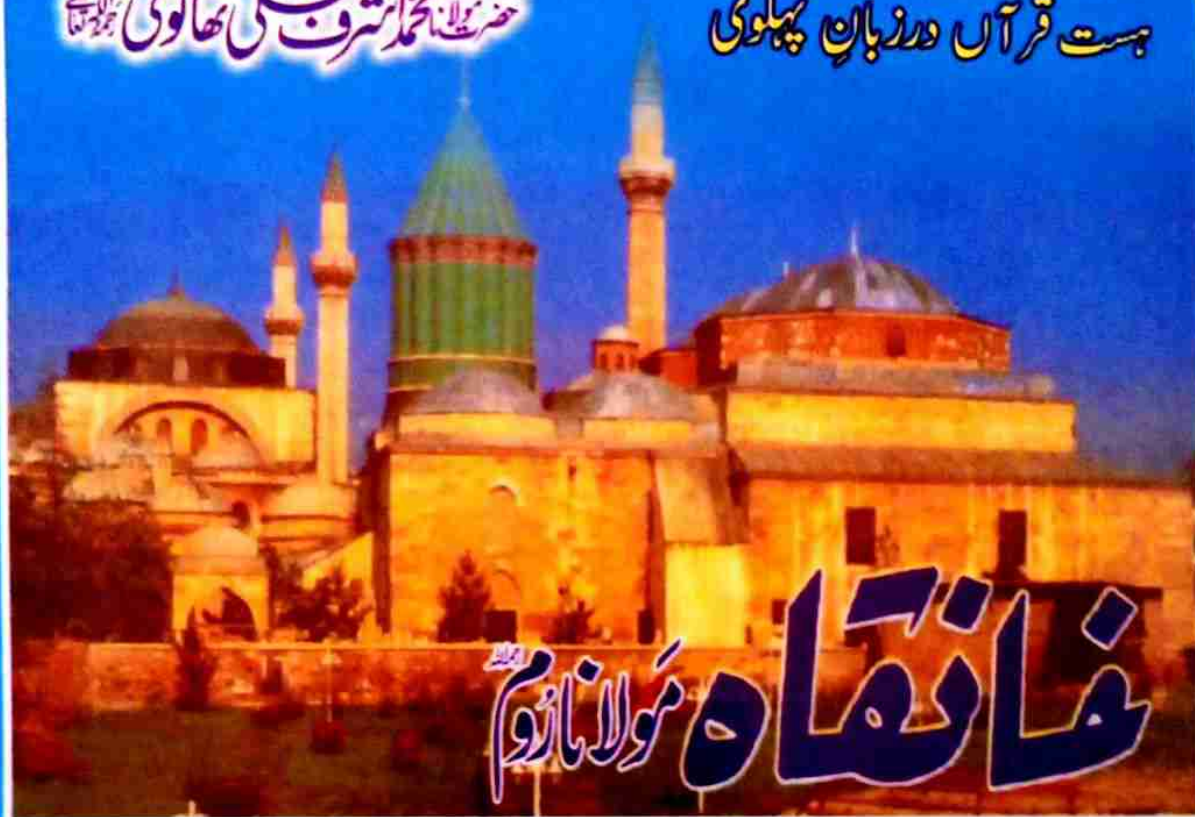
حضرت شیخ حاجی امداد اللہ شاہ برکاتی رحمہ اللہ

حکیم الابرار و دہلوت

حضرت مولانا محمد شرف علی تھانوی رحمہ اللہ

مثنوی مولوی معنوی

ہست قرآن در زبان پہلوی

خانقاہ مولانا روم

مدرسه اسلامیہ دارالعلوم دیوبند

مدرسه اسلامیہ دارالعلوم دیوبند

دروازہ

عارف باللہ حضرت مولانا جلال الدین رومی رومی کی نادر از نگار
اور معرکہ آرا کتاب مثنوی معنوی کی جامع اور لاجواب اردو تشریح

کلید مثنوی

جلد اول - دفتر اول

مع افادات وارشادات

حضرت شیخ حاجی امداد اللہ مہاجر مکی رحمہ اللہ

از ① حکیم الامت دہلوت

حضرت مولانا محمد اشرف علی تھانوی نور اللہ مرقدہ

ادارۃ تالیفات اشرفیہ

پتہ: فوارہ نعت، پاکستان فون: 540513-519240

ضروری وضاحت

ایک مسلمان دینی کتابوں میں دانستہ غلطی کرنے کا تصور بھی نہیں کر سکتا۔ غلطیوں کی تصحیح و اصلاح کیلئے ہمارے ادارہ میں مستقل شعبہ قائم ہے اور کسی بھی کتاب کی طباعت کے دوران اغلاط کی تصحیح پر سب سے زیادہ توجہ اور عرق ریزی کی جاتی ہے۔ تاہم یہ سب کام انسان کے ہاتھوں ہوتا ہے اس لئے پھر بھی کسی غلطی کے رہ جانے کا امکان ہے۔ لہذا قارئین کرام سے گزارش ہے کہ اگر کوئی غلطی نظر آئے تو ادارہ کو مطلع فرمادیں تاکہ آئندہ ایڈیشن میں اس کی اصلاح ہو سکے۔ نیکی کے اس کام میں آپ کا تعاون یقیناً صدقہ جاریہ ہوگا۔ (ادارہ)

Library Use for Women M. C. C.
Serial No 12071
Date Initial

نام کتاب

کلید مشنوی

تاریخ اشاعت..... محرم الحرام ۱۴۲۶ھ
ناشر..... ادارہ تالیفات اشرفیہ ملتان
طباعت..... سلامت اقبال پریس ملتان

ملنے کے پتے

ادارہ تالیفات اشرفیہ چوک فوارہ ملتان --- ادارہ اسلامیات انارکلی لاہور
مکتبہ سید احمد شہید اردو بازار لاہور --- مکتبہ قاسمیہ اردو بازار لاہور
مکتبہ رشیدیہ سرکی روڈ کوئٹہ --- کتب خانہ رشیدیہ رجبہ بازار اولپنڈی
پولیس ٹی بک ایجنسی خیبر بازار پشاور --- دارالاشاعت اردو بازار کراچی

ISLAMIC EDUCATIONAL TRUST U.K
(ISLAMIC BOOKS CENTER)
119-121- HALLIWELL ROAD BOLTON BL1 3NE. (U.K.)

فہرست مضامین

۱۱	 مختصر سوانح حیات حکیم الامت رحمہ اللہ
۱۲	 حضرت کا سانچہ ارتحال
۱۳	 حکیم الامت خود اپنی نظر میں
۱۴	 مختصر سوانح مولانا رومیؒ
۱۴	 مولانا کی زندگی کا دوسرا دور
۱۵	 مولانا کی علالت اور وفات
۱۶	 مولانا کی تصانیف
۱۶	 خصوصیات مثنوی
۱۶	 طرز تصنیف
۱۷	 خلاصہ تذکرہ
۱۷	 مثنوی شریف کے الہامی ہونے پر مولانا رومیؒ کے ایک شعر سے اشارہ
۵۵	 عاجز شدن طبیبان از معالجه کنیزک و ظاہر شدن نیر بادشاہ و رو آوردن او بدرگاہ بادشاہ حقیقی
۶۰	 درخواستن توفیق رعایت ادب و و خاست بے ادبی
۶۵	 ملاقات بادشاہ با طبیب الہی کہ درخواست دیدہ بود و بشارت بقدم او داده شد
۶۷	 بردن بادشاہ طبیب غیبی را بر سر بیمار بادشاہ کا غیبی طبیب کو بیمار کے پاس لے جانا
۸۰	 خلوت طلبیدن طبیب از بادشاہ بآں کنیزک جہت دریافت مرض کنیزک
۸۸	 دریافتن آں طبیب الہی رنج کنیزک را وہ شاہ و انمون
۸۹	 فرستادن بادشاہ رسولان بمرقد در طلب آں زرگر
۹۶	 در بیان آنکہ گشتن مرد زرگر با شاہ الہی بودنہ بخیاں باطل
۱۰۲	 حکایت مرد بقال و طوطی و روغن ریختن طوطی در دکان
۱۱۸	 فرق در میان محقق و مدعی و محقق و مبطل
۱۲۱	 داستان آں بادشاہ چہود کہ نصرانیوں را میکشت از تعصب

۱۲۳	 حکایت وزیر بادشاه و مکر او در تفریق ترسایان
۱۲۶	 تلمیس اندشیدن وزیر با نصاری و مکر او
۱۲۹	 جمع آمدن نصاری با وزیر و راز گفتن او بایشان
۱۳۶	 تمثیل مرد عارف و تفسیر الله توفی الانفس حین موتها
۱۴۰	 سوال کردن خلیفه از لیلی و جواب او
۱۴۳	 در تحریض متابعت ولی مرشد
۱۴۹	 در بیان حسد کردن وزیر جهود
۱۵۰	 فهم کردن حاذقان نصاری مکر وزیر را
۱۵۲	 پیغام شاه پنهانی بسوئے وزیر پرتز ویر
۱۵۳	 تخیط وزیر در احکام انجیل و مکر آں
۱۷۳	 بیان خسارت وزیر در ریس خدعه و مکر
۱۸۲	 مکر کردن وزیر و در خلوت نشستن و شور افکندن در قوم
۱۸۵	 دفع کردن وزیر مریدان و اتباع خود را
۱۸۹	 فصل فناء و بقاء میں
۱۸۹	 فصل محو و اثبات میں
۱۸۹	 فصل سکر و صحو میں
۱۹۰	 مکر عرض کردن مریداں که خلوت را بشکن
۱۹۳	 جواب گفتن وزیر که خلوت را نمی شکنم
۱۹۴	 لابه کردن مریداں در خلوت وزیر بار دیگر
۲۰۵	 نومید کردن وزیر مریداں را در نقص خلوت
۲۰۶	 ولی عهد ساختن وزیر هر یک امیر را جدا جدا
۲۰۸	 کشتن وزیر خود را در خلوت از مریداں
۲۰۹	 طلب کردن امت عیسی که ولی عهد از شما کدام است
۲۱۱	 در بیان آنکه جمله پیغمبران برحق اند که لا تفرق بین احد من رسله
۲۱۶	 در بیان آنکه انبیاء علیهم السلام
۲۱۷	 منازعت کردن امراء با یک دیگر
۲۲۳	 نعت تعظیم مصطفی صلی الله علیه و آله که در انجیل بود
۲۲۶	 حکایت بادشاه جهود دیگر که در هلاک دین عیسی جهدمی کرد
۲۳۲	 آتش افروختن بادشاه و بت نهادن پهلوی آتش که هر که ایں بت را سجود کند از آتش رهایی یابد
۲۳۵	 آوردن بادشاه جهود زنی را با طفل و انداختن او طفل را در آتش و سخن آمدن طفل در میان آتش

- ۲۳۰ انداختن مردمان خود را در آتش از سر ذوق
- ۲۳۱ کژماندن دهان آن شخص که نام پیغمبر را به تخریب برد
- ۲۳۳ عتاب کردن جهود آتش را که چراغی سوزد و جواب او
- ۲۳۹ قصه هلاک کردن باد قوم هود علیہ السلام را
- ۲۵۲ طنز و انکار کردن باد شاه جهود نصیحت ناصحان را
- ۲۵۹ قصه نخیراں و بیان توکل و ترک جهد کردن
- ۲۶۰ جواب شیر نخیراں را و بیان خاصیت جهد
- ۲۶۱ باز ترجیح نهادن نخیراں توکل را بر جهد و اکتساب
- ۲۶۲ باز ترجیح نهادن شیر جهد را بر توکل و تسلیم
- ۲۶۳ باز ترجیح نخیراں توکل را از جهد و کسب
- ۲۶۶ دیگر بار بیان کردن شیر ترجیح جهد بر توکل
- ۲۷۰ باز ترجیح نهادن نخیراں توکل را بر جهد
- ۲۷۲ نگرستن عزرائیل بر مردے و گریختن او در سرائے سلیمان و تقریر ترجیح توکل بر جهد و کوشش
- ۲۷۴ باز ترجیح نهادن شیر جهد را بر توکل و فوائد جهد بیان کردن
- ۲۷۹ مقرر شدن ترجیح جهد بر توکل
- ۲۸۱ جواب گفتن خرگوش نخیراں را و مهلت خواستن
- ۲۸۲ اعتراض نخیراں بر سخن خرگوش
- ۲۸۶ ذکر دانش خرگوش و بیان فضیلت و منافع دانش
- ۲۸۹ باز جستن نخیراں سر و اندیشه خرگوش را
- ۲۹۰ پوشیده داشتن خرگوش را از از نخیراں
- ۲۹۲ قصه مکر کردن خرگوش با شیر و بسر بردن
- ۳۰۱ زیافت تاویل رکیک مکر
- ۳۰۳ رنجیدن شیر از دیر آمدن خرگوش
- ۳۰۶ ہم در بیان مکر خرگوش و تاخیر او در رفتن پیش شیر
- ۳۲۱ رسیدن خرگوش به شیر و خشم شیر بروے
- ۳۲۲ عذر گفتن خرگوش به شیر از تاخیر و لایه کردن
- ۳۲۵ جواب گفتن شیر خرگوش را و روان شدن با او
- ۳۲۹ قصه سلیمان علیہ السلام و هدیه و بیان آنکه چوں قضا آید چشمها بست و شود
- ۳۳۲ طعن زدن زاع در دعوی هدیه
- ۳۳۳ جواب گفتن هدیه مرسلیمان را دریں طعنه

- قصہ آدم علیہ السلام و بستن قضا نظر اور از مراعات صریح نہی و ترک نہی و تاویل ۳۳۵
- پائے واپس کشیدن خرگوش از شیر چون نزدیک چاہ آمد ۳۳۲
- پرسیدن شیر سبب پائے واپس کشیدن خرگوش را و جواب او ۳۵۲
- مژده بردن خرگوش سوئے نخچیراں کہ شیر در چاہ افتاد ۳۶۲
- جمع شدن نخچیراں نزد خرگوش و شام مدح گفتن او را ۳۶۷
- پند دادن خرگوش نخچیراں را کہ از مردن خصم شاد مشوید ۳۶۹
- تفسیر "رجعنا من الجہاد الا صغری الجہاد الا کبر" ۳۷۱
- آمدن رسول قیصر روم بنزد عمر رضی اللہ عنہ بر سالت ۳۷۵
- یافتن رسول قیصر روم عمر را خفته در زیر درخت خرما ۳۷۹
- سخن گفتن عمر با رسول قیصر روم و سوال رسول قیصر روم با عمر ۳۸۲
- اضافت کردن آدم زلت خود را بخویش کہ رہنا ظلمنا و اضافت کردن ابلیس بحق تعالی کہ رب بما اغویتی ۳۹۱
- تمثیل تفسیر آیت و هو معکم اینما کنتم و بیان آن ۳۹۵-۳۹۸
- سوال کردن رسول روم از عمر سبب ابتلائے ارواح با ایں آب و گل جسم ۴۰۰
- در بیان حدیث من اراد ان تجلس مع اللہ تجلس مع اهل التصوف ۴۰۳
- قصہ باز رگاں کہ بہند وستان تجارت میرفت و پیغام دادن طوطی محبوس بطوطیان ہندوستان ۴۰۷
- صف اولی اجہ طیور عقل الہی ۴۱۳
- دیدن خواجہ دردشت طوطیاں را و پیغام رسانیدن ۴۱۶
- تفسیر قول شیخ فرید الدین عطار قدس سرہ ۴۱۹
- تعظیم کردن ساحراں موسی علیہ السلام را کہ اول تو عصا بینداز ۴۲۲
- باز گفتن باز رگاں با طوطی آنچه در ہندوستان دیدہ بود ۴۲۸
- شنیدن آن طوطی حرکت آن طوطی را و مردن او و نوحہ خواجہ براو ۴۳۶
- تفسیر قول حکیم سنائی روح اللہ روحہ ۴۵۱
- رجوع بحکایت خواجہ تاجر ۴۶۲
- بیردن انداختن خواجہ طوطی مردہ را از قفس و پریدن آن ۴۶۳
- وداع کردن طوطی خواجہ را و پند دادن و پریدن ۴۶۸
- مضرت تعظیم خلق و انگشت نما شدن ۴۶۹
- تفسیر ماشاء اللہ کان و مالہ یشالہ یکن ۴۷۳
- تفسیر قول حکیم سنائی قدس سرہ ۴۷۹